

TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG THỰC HÀNH KẾ TOÁN THEO TÌNH HUỐNG THỰC TẾ TẠI DOANH NGHIỆP CHO SINH VIÊN CAO ĐẲNG

Dương Thanh Tùng
Trường Cao đẳng Tuyên Quang

Tóm tắt: Trong bối cảnh đổi mới giáo dục nghề nghiệp, việc nâng cao hiệu quả thực hành cho sinh viên ngành Kế toán là yêu cầu cấp thiết. Tuy nhiên, hoạt động thực hành tại các trường cao đẳng còn hạn chế, chưa gắn với tình huống thực tế doanh nghiệp. Bài viết nghiên cứu tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống thực tế, làm rõ cơ sở lý luận và đề xuất quy trình thực hiện. Kết quả cho thấy phương pháp này góp phần phát triển kỹ năng chuyên môn, tư duy giải quyết vấn đề và khả năng thích ứng nghề nghiệp cho sinh viên.

Từ khóa: Thực hành kế toán, tình huống thực tế, đào tạo cao đẳng, kế toán doanh nghiệp, năng lực nghề nghiệp.

ORGANIZING ACCOUNTING PRACTICE ACTIVITIES BASED ON REAL-WORLD BUSINESS SITUATIONS FOR COLLEGE STUDENTS

Abstract: In the context of vocational education reform, improving the effectiveness of practical training for accounting students is an urgent requirement. However, practical training activities at colleges are still limited and not closely linked to real-world business situations. This article studies the organization of accounting practice activities based on real-world situations, clarifies the theoretical basis, and proposes an implementation process. The results show that this method contributes to the development of professional skills, problem-solving thinking, and career adaptability for students.

Keywords: Accounting practice, real-world situations, college training, business accounting, professional competence.

Nhận bài: 13/03/2026

Phản biện: 14/04/2026

Duyệt đăng: 18/04/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục nghề nghiệp theo định hướng phát triển năng lực và gắn kết chặt chẽ với nhu cầu của thị trường lao động, việc nâng cao chất lượng đào tạo thực hành cho sinh viên các ngành nghề, đặc biệt là ngành Kế toán, trở thành một yêu cầu cấp thiết. Thực tiễn tuyển dụng cho thấy, bên cạnh nền tảng kiến thức chuyên môn, các doanh nghiệp ngày càng chú trọng đến khả năng vận dụng kiến thức vào xử lý các tình huống nghiệp vụ cụ thể của người lao động.

Tuy nhiên, hoạt động thực hành kế toán tại nhiều cơ sở đào tạo cao đẳng hiện nay vẫn còn những hạn chế nhất định, như nội dung thực hành chưa sát với thực tế doanh nghiệp, phương pháp tổ chức còn mang tính mô phỏng đơn giản, thiếu tính tích hợp và chưa tạo được môi trường học tập mang tính nghề nghiệp cao. Điều này dẫn đến tình trạng sinh viên còn lúng túng khi tiếp cận công việc thực tế, làm giảm khả năng thích ứng với môi trường làm việc sau khi tốt nghiệp.

Trước yêu cầu đó, việc tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống thực tế tại doanh nghiệp được xem là một hướng tiếp cận hiệu quả, góp phần thu hẹp khoảng cách giữa đào tạo và thực tiễn. Thông qua việc đặt người học vào các bối cảnh nghề nghiệp cụ thể, phương pháp này không chỉ giúp củng cố kiến thức chuyên môn mà còn phát triển năng lực tư duy, kỹ năng giải quyết vấn đề và năng lực nghề nghiệp toàn diện.

Xuất phát từ những vấn đề trên, bài viết tập trung nghiên cứu cơ sở lý luận, phân tích thực trạng và đề xuất quy trình tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống thực tế doanh nghiệp cho sinh viên cao đẳng, qua đó góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng tốt hơn yêu cầu của thị trường lao động.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận về dạy học theo tình huống trong đào tạo kế toán

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển năng lực, việc lựa chọn và vận dụng các phương pháp dạy học tích cực đóng vai trò then chốt trong nâng cao chất lượng đào tạo. Một trong những phương pháp được đánh giá cao về hiệu quả trong giáo dục nghề nghiệp nói chung và đào tạo kế toán nói riêng là dạy học theo tình huống.

2.1.1. Khái niệm dạy học theo tình huống

Dạy học theo tình huống (case-based learning) là phương pháp tổ chức hoạt động học tập thông qua việc xây dựng và khai thác các tình huống có vấn đề, phản ánh những hoàn cảnh thực tiễn trong đời sống hoặc nghề nghiệp. Người học được đặt vào vai trò chủ thể, trực tiếp phân tích, xử lý và đưa ra quyết định nhằm giải quyết tình huống.

Trong lĩnh vực kế toán, tình huống học tập thường được xây dựng từ các nghiệp vụ kinh tế phát sinh trong doanh nghiệp như: mua bán hàng hóa, thanh toán công nợ, tính lương, kê khai thuế,

xử lý sai sót chứng từ,... Đây là những tình huống mang tính thực tiễn cao, giúp người học hình dung rõ ràng về công việc kế toán trong thực tế.

Dạy học theo tình huống không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt kiến thức mà còn hướng tới phát triển năng lực toàn diện cho người học, đặc biệt là năng lực giải quyết vấn đề và ra quyết định trong môi trường nghề nghiệp.

2.1.2. Đặc điểm của dạy học theo tình huống trong đào tạo kế toán

So với các phương pháp dạy học truyền thống, dạy học theo tình huống trong đào tạo kế toán có một số đặc điểm nổi bật:

Thứ nhất, nội dung gắn với thực tiễn nghề nghiệp. Các tình huống được xây dựng dựa trên các nghiệp vụ thực tế trong doanh nghiệp, do đó mang tính ứng dụng cao. Điều này giúp người học hiểu rõ mối liên hệ giữa lý thuyết và thực tiễn.

Thứ hai, tính tích hợp kiến thức cao. Một tình huống kế toán thường liên quan đến nhiều nội dung như: định khoản, lập chứng từ, ghi sổ, xử lý thuế,... Do đó, phương pháp này giúp người học vận dụng tổng hợp kiến thức thay vì học rời rạc từng phần.

Thứ ba, phát huy tính chủ động của người học. Sinh viên không chỉ tiếp nhận kiến thức một cách thụ động mà phải tham gia tích cực vào quá trình phân tích, thảo luận và giải quyết tình huống.

Thứ tư, chú trọng quá trình hơn kết quả. Trong dạy học theo tình huống, quá trình tư duy, cách tiếp cận và giải quyết vấn đề của người học được coi trọng không kém so với kết quả cuối cùng.

2.1.3. Vai trò của dạy học theo tình huống trong phát triển năng lực nghề nghiệp kế toán

Dạy học theo tình huống có vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển năng lực nghề nghiệp cho sinh viên kế toán, thể hiện ở các khía cạnh sau:

Một là, phát triển năng lực chuyên môn. Thông qua việc xử lý các tình huống thực tế, sinh viên được rèn luyện kỹ năng định khoản, lập chứng từ, ghi sổ và sử dụng phần mềm kế toán. Đây là những kỹ năng cốt lõi của nghề kế toán.

Hai là, phát triển năng lực tư duy và giải quyết vấn đề. Các tình huống kế toán thường không có một đáp án duy nhất, đòi hỏi người học phải phân tích, so sánh và lựa chọn phương án phù hợp. Điều này giúp hình thành tư duy logic và khả năng ra quyết định.

Ba là, phát triển kỹ năng mềm. Quá trình thảo luận nhóm, trình bày và bảo vệ ý kiến giúp sinh

viên nâng cao kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm và tư duy phản biện.

Bốn là, tăng khả năng thích ứng với môi trường làm việc. Việc tiếp cận với các tình huống thực tế ngay trong quá trình học giúp sinh viên giảm bớt ngỡ khi tham gia thực tập hoặc làm việc tại doanh nghiệp.

2.1.4. Đặc thù của hoạt động thực hành kế toán trong đào tạo cao đẳng

Hoạt động thực hành kế toán trong đào tạo cao đẳng có những đặc thù riêng biệt, đòi hỏi phương pháp tổ chức phù hợp:

Thứ nhất, tính chính xác và tuân thủ cao. Kế toán là lĩnh vực yêu cầu độ chính xác tuyệt đối và tuân thủ các quy định pháp luật, chuẩn mực kế toán. Do đó, hoạt động thực hành cần được tổ chức chặt chẽ, có kiểm soát.

Thứ hai, gắn liền với chứng từ và quy trình. Mỗi nghiệp vụ kế toán đều gắn với hệ thống chứng từ cụ thể và quy trình xử lý rõ ràng. Vì vậy, việc thực hành phải đảm bảo tính đầy đủ và logic của quy trình.

Thứ ba, chịu ảnh hưởng của công nghệ. Hiện nay, phần lớn các doanh nghiệp sử dụng phần mềm kế toán, do đó sinh viên cần được tiếp cận và thực hành trên các công cụ này.

Thứ tư, mang tính cập nhật cao. Chính sách thuế, chế độ kế toán thường xuyên thay đổi, đòi hỏi nội dung thực hành phải được cập nhật kịp thời.

2.2. Tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống thực tế doanh nghiệp

2.2.1. Nguyên tắc xây dựng tình huống trong dạy học kế toán

Việc xây dựng tình huống trong dạy học kế toán cần tuân thủ một số nguyên tắc cơ bản nhằm đảm bảo hiệu quả của hoạt động thực hành:

Đảm bảo tính thực tiễn, tình huống phải xuất phát từ các nghiệp vụ thực tế trong doanh nghiệp như mua bán, thanh toán, tiền lương, thuế,... giúp sinh viên tiếp cận sát với môi trường làm việc.

Phù hợp với trình độ người học, nội dung tình huống cần được thiết kế từ đơn giản đến phức tạp, phù hợp với năng lực của sinh viên cao đẳng.

Đảm bảo tính hệ thống và logic, các dữ liệu trong tình huống phải có sự liên kết chặt chẽ, phản ánh đúng quy trình kế toán.

Tính tích hợp cao, tình huống cần kết hợp nhiều nội dung như định khoản, lập chứng từ, ghi sổ và xử lý thuế nhằm phát triển năng lực tổng hợp cho sinh viên.

Tính mở và phát triển tư duy, khuyến khích sinh viên phân tích, thảo luận và đưa ra nhiều phương án xử lý khác nhau.

2.2.2. Quy trình tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống

Để việc tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống đạt hiệu quả cao, cần xây dựng một quy trình khoa học, chặt chẽ, bao gồm các bước sau:

Bước 1: Chuẩn bị và xây dựng tình huống

Đây là bước khởi đầu có ý nghĩa quyết định đến chất lượng của toàn bộ hoạt động. Giảng viên cần:

Xác định mục tiêu bài học (kiến thức, kỹ năng, thái độ)

Lựa chọn nội dung nghiệp vụ phù hợp

Thiết kế tình huống gắn với thực tế doanh nghiệp

Chuẩn bị hệ thống chứng từ, dữ liệu và tài liệu liên quan

Xây dựng tiêu chí đánh giá kết quả học tập

Ngoài ra, giảng viên có thể tham khảo dữ liệu từ doanh nghiệp hoặc các phần mềm kế toán để tăng tính thực tế của tình huống.

Bước 2: Giới thiệu tình huống và giao nhiệm vụ

Giảng viên trình bày bối cảnh tình huống, cung cấp thông tin cần thiết và nêu rõ yêu cầu nhiệm vụ. Nội dung giao nhiệm vụ cần cụ thể, rõ ràng, bao gồm:

Phân tích nghiệp vụ kinh tế phát sinh

Lập chứng từ kế toán

Định khoản và ghi sổ

Xử lý trên phần mềm kế toán (nếu có)

Ở bước này, giảng viên cần tạo động lực học tập cho sinh viên bằng cách đặt vấn đề hấp dẫn, gần gũi với thực tế.

Bước 3: Tổ chức cho sinh viên thực hiện nhiệm vụ

Sinh viên tiến hành xử lý tình huống theo cá nhân hoặc nhóm. Hoạt động này có thể bao gồm:

Phân tích và thảo luận tình huống

Lập chứng từ kế toán

Thực hiện định khoản

Ghi sổ kế toán

Nhập dữ liệu vào phần mềm kế toán

Trong quá trình này, giảng viên đóng vai trò hướng dẫn, hỗ trợ và giải đáp thắc mắc, đồng thời quan sát để đánh giá quá trình học tập của sinh viên.

Bước 4: Báo cáo, thảo luận và phản hồi

Sau khi hoàn thành nhiệm vụ, sinh viên trình bày kết quả trước lớp. Các nhóm có thể:

So sánh kết quả

Đưa ra nhận xét, phản biện

Bảo vệ quan điểm của mình

Giảng viên tổng kết, nhận xét và chỉnh sửa các sai sót, đồng thời nhấn mạnh những điểm quan trọng cần ghi nhớ. Đây là bước giúp sinh viên củng cố kiến thức và rút kinh nghiệm.

Bước 5: Đánh giá và rút kinh nghiệm

Việc đánh giá cần được thực hiện toàn diện, bao gồm:

Đánh giá kết quả (độ chính xác của nghiệp vụ)

Đánh giá quá trình (mức độ tham gia, kỹ năng làm việc nhóm)

Đánh giá năng lực (khả năng phân tích và giải quyết vấn đề)

Giảng viên có thể sử dụng nhiều hình thức đánh giá như: chấm điểm, nhận xét, tự đánh giá và đánh giá chéo giữa các nhóm.

Sau hoạt động, cần rút kinh nghiệm để điều chỉnh nội dung và phương pháp tổ chức cho phù hợp hơn trong các lần triển khai tiếp theo.

Bước 6: Mở rộng và liên hệ thực tiễn

Để nâng cao hiệu quả học tập, giảng viên có thể:

Đưa ra các tình huống tương tự hoặc nâng cao

Liên hệ với thực tế doanh nghiệp

Mời chuyên gia hoặc kế toán trưởng chia sẻ kinh nghiệm

Tổ chức tham quan, thực tập tại doanh nghiệp

Bước này giúp sinh viên mở rộng kiến thức và tăng khả năng vận dụng vào thực tế.

Tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống thực tế doanh nghiệp là một hướng đi phù hợp với xu thế đổi mới giáo dục nghề nghiệp hiện nay, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và phát triển năng lực nghề nghiệp cho sinh viên ngành Kế toán. Thông qua việc tiếp cận các tình huống gắn với thực tiễn, sinh viên không chỉ được rèn luyện kỹ năng chuyên môn như lập chứng từ, định khoản, ghi sổ và sử dụng phần mềm kế toán, mà còn phát triển năng lực tư duy, kỹ năng giải quyết vấn đề và khả năng thích ứng với môi trường làm việc thực tế.

Kết quả nghiên cứu cho thấy, việc xây dựng và triển khai quy trình tổ chức hoạt động thực hành theo tình huống một cách khoa học, chặt chẽ sẽ góp phần nâng cao hiệu quả dạy học, đồng thời tạo điều kiện để người học chủ động, tích cực tham gia vào quá trình học tập. Tuy nhiên, để phương pháp này được áp dụng hiệu quả, cần có sự chuẩn bị đồng bộ về nội dung tình huống, năng lực giảng viên, cơ sở vật chất và sự phối hợp với doanh nghiệp.

III. KẾT LUẬN

Tổ chức hoạt động thực hành kế toán theo tình huống thực tế doanh nghiệp là một hướng đi phù hợp với xu thế đổi mới giáo dục nghề nghiệp hiện nay, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và phát triển năng lực nghề nghiệp cho sinh viên ngành Kế toán. Thông qua việc tiếp cận các tình huống gắn với thực tiễn, sinh viên không chỉ được rèn luyện kỹ năng chuyên môn như lập chứng từ, định khoản, ghi sổ và sử dụng phần mềm kế toán, mà còn phát triển năng lực tư duy, kỹ năng giải quyết vấn đề và khả năng thích ứng với môi trường làm việc thực tế.

Kết quả nghiên cứu cho thấy, việc xây dựng và triển khai quy trình tổ chức hoạt động thực hành theo tình huống một cách khoa học, chặt chẽ sẽ

góp phần nâng cao hiệu quả dạy học, đồng thời tạo điều kiện để người học chủ động, tích cực tham gia vào quá trình học tập. Tuy nhiên, để phương pháp này được áp dụng hiệu quả, cần có sự chuẩn bị đồng bộ về nội dung tình huống, năng lực giảng viên, cơ sở vật chất và sự phối hợp với doanh nghiệp.

Trong thời gian tới, các cơ sở đào tạo cần tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện và mở rộng việc áp dụng phương pháp dạy học theo tình huống trong đào tạo kế toán, đồng thời tăng cường liên kết với doanh nghiệp nhằm cập nhật nội dung thực hành sát với thực tế. Đây là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực kế toán, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của thị trường lao động trong bối cảnh hội nhập và chuyển đổi số.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội (2021), *Chiến lược phát triển giáo dục nghề nghiệp giai đoạn 2021–2030*, Hà Nội.
- Bộ Tài chính (2014), *Chế độ kế toán doanh nghiệp Việt Nam*, NXB Tài chính, Hà Nội.
- Nguyễn Văn Cường (2018), *Lý luận dạy học hiện đại*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- Trần Thị Minh Hằng (2020), “Vận dụng phương pháp dạy học theo tình huống trong đào tạo kế toán”, *Tạp chí Giáo dục*, số 475.
- Phan Đức Dũng (2019), *Nguyên lý kế toán*, NXB Thống kê, Hà Nội.
- Kolb, D.A. (1984), *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*, Prentice Hall.
- Biggs, J. & Tang, C. (2011), *Teaching for Quality Learning at University*, McGraw-Hill Education.